

Μια περιπέτεια για τον Ρωμαίο

Μέρος Β΄

Θυμόμαστε στον Παρακείμενο!

Παρακείμενος

Ενεργητικής & Παθητικής φωνής

Παρακείμενος

Ενεργητική φωνή

Παθητική φωνή

οριστική

οριστική

Έχω ντύσει

Έχω ντυθεί

Έχεις ντύσει

Έχεις ντυθεί

Έχει ντύσει

Έχει ντυθεί

Έχουμε ντύσει

Έχουμε ντυθεί

Έχετε ντύσει

Έχετε ντυθεί

Έχουν ντύσει

Έχουν ντυθεί

1. Να σχηματίσεις το α' πρόσωπο οριστικής παρακειμένου της ενεργητικής και της παθητικής φωνής των παρακάτω ρημάτων:

Ρήμα	Παρακείμενος ενεργητικής φωνής	Παρακείμενος παθητικής φωνής
παίζω	<i>έχω παίξει</i>	<i>έχω παιχτεί</i>
στολίζω	Έχω στολίσει	Έχω στολιστεί
χάνω	Έχω χάσει	Έχω χαθεί
μαζεύω	Έχω μαζέψει	Έχω μαζευτεί
απλώνω	Έχω απλώσει	Έχω απλωθεί
ακούω	Έχω ακούσει	Έχω ακουστεί

5. Να συμπληρώσεις τις φράσεις βάζοντας τα ρήματα της παρένθεσης στον παρακείμενο:

- Ο παππούς **έχει γεράσει** (γερνώ). Τα μαλλιά του **έχουν ασπρίσει** (ασπρίζω). Το πρόσωπό του πλέον **έχει γεμίσει** (γεμίζω) ρυτίδες.
- **Έχω αποφασίσει** (αποφασίζω) να χάσω τα περιπά κιλά μέχρι τον Αύγουστο.
- Ο ποντικός **έχει πιαστεί** (πιάνομαι) στη φάκα και η γάτα **έχει στήσει** (στήνω) καρτέρι απέξω.
- Παιδιά, **έχετε τελειώσει** (τελειώνω) με τα μαθήματά σας;
- Η συναυλία **έχει προγραμματιστεί** (προγραμματίζομαι) για τον άλλο μήνα.
- Οι ακροατές **έχουν κουραστεί** (κουράζομαι) πια και δεν παρακολουθούν.

Να συμπληρώσεις τις παρακάτω στήλες.

Εν ερχητική φωνή
φωνή

α) έχει βαφτίσει

β) έχω λύσει

γ) **Έχουν ψηφίσει**

δ) **Έχεις συγκινήσει**

ε) έχουμε τιμωρήσει

στ) έχεις κόψει

ζ) **Έχετε μεταφέρει**

η) έχουν πουλήσει

Παθητική

Έχει βαφτιστεί

Έχω λυθεί

έχουν ψηφιστεί

έχεις συγκινηθεί

Έχουμε τιμωρηθεί

Έχεις κοπεί

έχετε μεταφερθεί

Έχουν πουληθεί

Κυριολεξία – Μεταφορά

Τετράδιο εργασιών σελ.7 ασκ. 1

1

Την έκφραση «*παίζω θέατρο*» τη χρησιμοποιούμε κυριολεκτικά και μεταφορικά. Γράψτε δυο προτάσεις για να δείξετε τη διαφορά.

Παίζει στο θέατρο από πορό μικρός.

κυριολεξία

Έλεγε πως είχε κουραστεί, αλλά έπαιζε θέατρο,
γιατί ήθελε να φύγει.

μεταφορά

Μια περιπέτεια για τον Ρωμαίο

1

Την έκφραση «*παίζω θέατρο*» τη χρησιμοποιούμε κυριολεκτικά και μεταφορικά. Γράψτε δυο προτάσεις για να δείξετε τη διαφορά.

Φέτος η Χριστίνα έπαιξε θέατρο για πρώτη φορά
στη σχολική γιορτή του Νηπιαγωγείου.

Μην τον πιστεύεις! Παίζει θέατρο και προσποιείται ότι
είναι άρρωστος για να μην πάει στο σχολείο.

2

Στο κείμενο «Μια περιπέτεια για τον Ρωμαίο» υπάρχουν αρκετές σύνθετες λέξεις: Κρεβατοκάμαρες, ποντικόσπιτο, θεατροϊστορίες, ποντικομπαμπάς, κακόκεφος, αγρόκτημα. Τα συνθετικά αυτών των λέξεων συνδέονται μεταξύ τους με το φωνήεν - ο, που λέγεται συνδετικό.

Χρησιμοποιήστε το για να σχηματίσετε κι άλλες σύνθετες λέξεις:

ανεβαίνω + κατεβαίνω	.. ανεβοκατεβαίνω
περνώ + διαβαίνω	.. περνοδιαβαίνω
κούκλα + θέατρο	κουκλοθέατρο.....
νύχτα + πουλί	νυχτοπούλι.....
ανάβω + σβήνω	αναβοςβήνω.....
σκηνή + θέση	σκηνοθέτης.....

Μια περιπέτεια για τον Ρωμαίο

Να σχηματίσεις σύνθετες λέξεις:

ήλιος + βασιλεύω → ηλιοβασιλευμα

φεγγάρι + φως → φεγγαρόφως

ημέρα + νύχτα → μερόνυχτο

πικρό + αμύγδαλο → πικραμύγδαλο

ποτάμι + πλοίο → ποταμόπλοιο

νύχτα + πουλί → νυχτοπούλι

άστρο + φέγγω → αστροφεγγιά

Από ποιες λέξεις έχουν σχηματιστεί οι παρακάτω σύνθετες λέξεις;

μαρμαρόσκονη → μάρμαρο + σκόνη

σφουγγαρόπανο → σφουγγάρι + πανί

κερματοδέκτης → κέρμα + δέκτης

μελιτζανοσαλάτα → μελιτζάνα + σαλάτα

καρπουζόφλουδα → καρπούζι + φλούδα

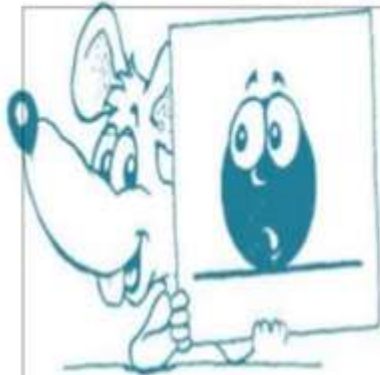
ηλιόσπορος → ήλιος + σπόρος

χαρτοσακούλα → χαρτί + σακούλα

θαλασσοταραχή → θάλασσα + ταραχή

Τα σημεία στίξης!

Τετράδιο εργασιών σελ.8 ασκ. 3

Η τελεία (.)Στοπ! Κόκκινο φανάρι.

Πήρες φόρα και διαβάζεις,
σαν να κυνηγάς το τρένο.

Κι ούτε βλέπεις την τελεία
που λέει: Στοπ! και βάλε φρένο.

π.χ. Την άνοιξη ο κήπος είναι καταπράσινος.

Όταν διαβάζουμε, στην τελεία κάνουμε
ένα μικρό σταμάτημα της φωνής μας.

Μετά από την τελεία ξεκινάμε με κεφαλαίο.

alexandra71

Το κόμμα (;)μας λέει: Στάσου λίγο,
πάρε ανάσα, ξεκουράσου!

Σαν δεις κόμμα στο βιβλίο,
στάσου λίγο... κόψε φόρα.

Η Γραμματική διατάζει:

«Πάρ' ανάσα και προχώρα!»

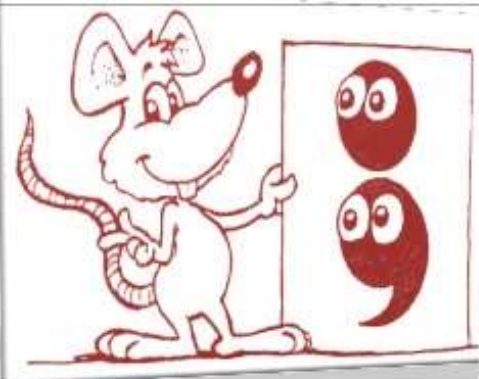
Επιμέλεια Χρήστος Χαλαράς, www.kimisis.gr σελ.8

**Κόμμα (,) βάζουμε όταν θέλουμε να
χωρίσουμε λέξεις ή προτάσεις.**

π.χ. Αγόρασα από το μανάβη μήλα,
πορτοκάλια, μπανάνες και πατάτες.

alexandra71

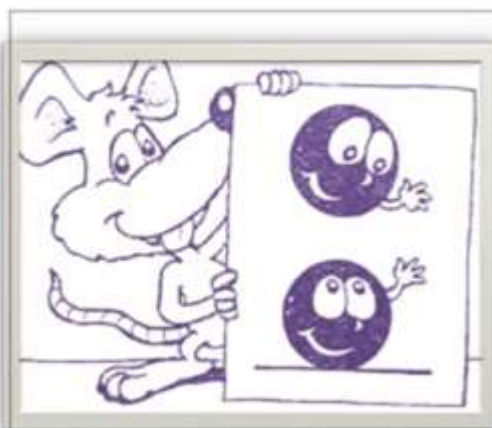

Το ερωτηματικό (?) το
βάζεις, όταν ρωτάς.
Μια τελεία κι ένα κόμμα,
να το ερωτηματικό.
Δε βαριέται να ρωτάει:
πώς, γιατί και πού και ποιο;

Μετά το ερωτηματικό αρχίζουμε με κεφαλαίο γράμμα,
εκτός αν η πρόταση συνεχίζεται

π.χ. Γιατί φωνάζεις δυνατά; Τι θέλεις;

Τι έχεις και γκρινιάζεις; ρώτησε η μητέρα.

Διπλή τελεία (:) ή αλλιώς
άνω και κάτω τελεία
βάζουμε, μπροστά από τα
λόγια που είπε κάποιος
κατά λέξη ή όταν κάνουμε
απαρίθμηση.

π.χ. Ο δάσκαλος μας είπε: «Αύριο θα
πάμε εκδρομή»

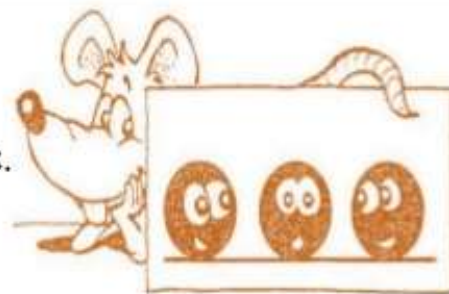
Τα ψηλότερα βουνά της Ελλάδας είναι:

Ο Όλυμπος, η Όσσα, ο Ταΰγετος και ο Ψηλορείτης

Τα αποσιωπητικά (...) Το λέει κι η λέξη.
Αποσιωπούν κάτι. Βάζουμε τελείες
αντί για λέξεις που δε θέλουμε να πούμε.

Καλύτερα να μη μιλήσω,
Βάζω αποσιωπητικά
Τελεία ,τελεία, τελεία
και τα λοιπά!

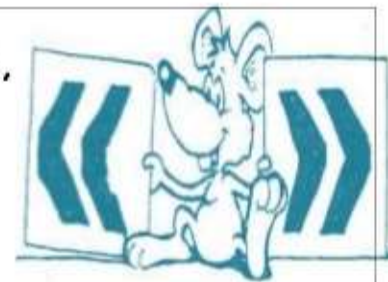
Π.χ. Τι ωραία που περάσαμε... (συγκίνηση)

Μην το ξανακάνεις αυτό, γιατί θα... (δε
θέλουμε να πούμε κάτι)

alexadm71

Τα εισαγωγικά (« ») Μέσα στα εισαγωγικά,
που είναι τα μανταλάκια,
της κυρα-Γραμματικής κλείνουμε τα λόγια
ενός άλλου, όπως ακριβώς τα έχει πει.

Είτε μια λέξη αναφέρεις
είτε μια φράση
είτε κι ολόκληρο κατεβατό,
όταν μου λες πως έτσι το 'πε,
τα λόγια του είναι «το και το»,
πρέπει τα λόγια αυτά να βάλεις
μες σ' εισαγωγικά, μην αμφιβάλεις!

π.χ. Διάβασα ένα βιβλίο με τίτλο:
«Η Γραμματική μου».

alexadm71

Το θαυμαστικό (!) το βάζουν,
για να δείξουν θαυμασμό,
χαρά, λύπη, πόνο, φόβο, διαταγή.

Χαίρεσαι, πονάς, θαυμάζεις,
ή διατάξεις ή έχεις λύπη.
Σ' όλα αυτά που λες και κάνεις
το **θαυμαστικό** δε λείπει.

• Μετά το θαυμαστικό συνεχίζουμε με κεφαλαίο γράμμα, εκτός αν πρόταση συνεχίζεται.

π.χ. Τι όμορφο χωριό!

Μπράβο! είπε η δασκάλα στα παιδιά.

alexadm71

Επιμέλεια Χρήσιος Χαριμπίς <http://kritixi.blogspot.gr> σελ. 15

Η παύλα (-) Μπαίνει στην αρχή του
διαλόγου, όταν αλλάζει πρόσωπο.

Λες εσύ και λέω κι εγώ,
λέει ο Γιώργος κι η Γωγώ,
για λέει ο ένας, για λέει ο άλλος,
θες μικρός και θες μεγάλος
Όποιος κάνει να μιλήσει,
με μια παύλα θε ν' αρχίσει.
Κι έτσι ξέρει όποιος διαβάζει,
πότε πρόσωπο αλλάζει.

π.χ.

- Πότε θα βρεθούμε;
- Δεν ξέρω ακόμα.
- Όταν το αποφασίσεις.

alexadm71

Επιμέλεια Χρήσιος Χαριμπίς <http://kritixi.blogspot.gr> σελ. 14

3

Διαλέξτε από τον σάκο τα κατάλληλα σημεία στίξης και συμπληρώστε τον διάλογο του Ρωμαίου με το Τρίτο Κουδούνι, ώστε να διαβαστεί σωστά:

- Ααχ! Τώρα πρέπει να ξεκουραστώ λίγο. Μήπως ψάχνεις κάτι;
- Ψάχνω για τον κύριο σκηνοθέτη.
- Σε περιμένει.
- Όχι γιατί.
- Γιατί δε νομίζω ότι θα χαρεί και πολύ για τη γνωριμία.
- Αλλά, αν επιμένεις, τρίτο καμαρίνι αριστερά, πίσω από τη σκηνή.
- Σ' ευχαριστώ.

Ο Ρωμαίος προχώρησε στον διάδρομο. Πρώτο, δεύτερο, τρίτο καμαρίνι αριστερά. Στεκόταν πια πίσω από την πόρτα του σκηνοθέτη. Να τη χτυπήσει ή όχι;

4

Συχνά ακούμε, διαβάζουμε και χρησιμοποιούμε τις λέξεις: *παράσταση* και *έργο*.

Διαβάστε προσεκτικά τις προτάσεις που ακολουθούν και συζητήστε τι σημαίνουν οι έξεις με τα πλάγια γράμματα σε καθεμία από αυτές. Γράψτε και εσείς δικές σας προτάσεις με τις λέξεις αυτές.

✿ Το Δημοτικό Θέατρο φέτος δίνει *παραστάσεις* για παιδιά κάθε Σάββατο στις 5 μ.μ.

.... **Τα περασμένα χριστούγεννα δώσαμε την καλύτερη παράσταση.**

✿ Στα αρχαία αγγεία βρίσκουμε συχνά *παραστάσεις* από γνωστούς μύθους.

Στις τοιχογραφίες αρχαίων παλατιών υπάρχουν παραστάσεις με ελαιώνες.

✿ Ένα σύγχρονο *έργο* ανεβαίνει στη σκηνή του Εθνικού Θεάτρου.

Το έργο που ανεβάσαμε τα χριστούγεννα ήταν κωμικό......

✿ Η Τζιοκόντα είναι ένα διάσημο *έργο* τέχνης.

Ο Παρθενώνας είναι ένα από τα σπουδαιότερα έργα όλων των εποχών.

✿ Συχνά γίνονται *έργα* για τη συντήρηση των δρόμων.

Γίνονται πολλά έργα στην περιοχή μας......